

Neus- en keelamandelen verwijderen

Volwassenen

In deze folder leest u informatie over het laten verwijderen van de neusamandelen en/of keelamandelen. Het is goed u te realiseren dat bij u de situatie anders kan zijn dan omschreven.

De amandelen en hun functie

Het lichaam bezit een uitgebreid systeem om infecties te bestrijden. Dit noemen we het lymfkliersysteem. Omdat door inademen en door het eten van voedsel de meeste bacteriën en virussen het lichaam binnenkomen via de neus, mond en keel bevindt zich daar veel lymfklierweefsel. Het vangt zoveel mogelijk binnendringende ziekteverwekkers op en maakt ze onschadelijk.

Dit lymfklierweefsel bevindt zich op drie plaatsen:

1. *Neus- en keelholte* – dit is de ruimte achter de neus boven het zachte verhemelte. Het verdikte lymfklierweefsel in het dak van de neus en keelholte noemt men neusamandel (adenoid). De neusamandel is m.n. bij jonge kinderen aanwezig. Vanaf het achtste levensjaar neemt de grootte af. Bij uitzondering kan zo'n neusamandel echter blijven bestaan op volwassen leeftijd.
2. *Keel* – de keelamandelen (tonsillen) zijn zichtbaar als knobbels links en rechts achter in de keel. De huid, het aanhangsel van het zachte gehemelte, hangt midden tussen de keelamandelen.
3. *Achter op de tong* – dit deel wordt de tongamandel genoemd. Hij gaat aan de zijkanten van de tong over in de keelamandelen. De tongamandel geeft slechts zelden klachten.

Een eventuele verwijdering van de amandelen heeft geen merkbaar gevolg bij het bestrijden van infecties. De amandelen vormen slechts een klein gedeelte van het totale lymfkliersysteem van het gehele lichaam. Bovendien bevindt zich in de mondkeelholte ook lymfklierweefsel in het slijmvlies van het zachte verhemelte en de zij- en achterwand van de keel. Hierdoor blijft na verwijdering van de amandelen nog

voldoende afweerfunctie over.

Klachten amandelen

- Als u op volwassen leeftijd nog een neusamandel heeft, dan kunnen er enkele klachten optreden, zoals een verstopte neus, door de neus praten, herhaalde perioden met verkoudheden, open mondademhaling en snurken.
- Bij een acute ontsteking van de amandelen bestaan de klachten over het algemeen uit een korte periode van keelpijn met slikklachten met koorts en algehele malaise. Na de derde dag wordt de koorts minder en verdwijnen de andere klachten ook. Dergelijke perioden kunnen zich meerdere keren per jaar voordoen.
- De amandelen kunnen ook chronisch in een min of meer ontstoken toestand verkeren. In dit geval kunnen klachten optreden van vermoeidheid, lusteloosheid, snurken, matige eetlust en slechte adem.
- Als amandelen ontstoken raken, zwellen ze op. Hierbij kunnen ook lymfklieren in de hals zwellen en pijnlijk zijn.
- Bij uitzondering breidt de ontsteking van de keelamandel zich uit tot in het omliggende weefsel, waarin zich dan etter ophoopt (peritonsillair abces). Hierbij kan nauwelijks geslikt worden, is veel slijmvorming, de mond kan moeilijk open, de lymfklieren in de hals zijn gezwollen en er is vaak hoge koorts.

Wanneer worden de keelamandelen verwijderd

De beslissing om de amandelen te verwijderen is afhankelijk van de ernst van de klachten. Hoe vaak de klachten optreden, speelt hierbij ook een rol. Wanneer het onvoldoende lukt om de klachten met medicijnen (pijnstillers en/of antibiotica) te bestrijden kan het

verstandig zijn om de amandelen te verwijderen. Soms zal hierbij de neusamandel, als die nog aanwezig is, ook worden verwijderd. Bij abscesvorming wordt meestal eerst het abces geopend. Daarna kunnen de keelamandelen aansluitend of na een paar dagen worden verwijderd. Men kan dit ook zes tot acht weken later doen, als de keelamandelen weer tot rust zijn gekomen.

Welk tijdstip van operatie wordt gekozen is onder andere afhankelijk van bijvoorbeeld de mate van abscesvorming, tijdsduur en ernst van de ziekte, gebruik van bloedverdunnende medicijnen en de wens van de patiënt.

Verloop operatie

Het verwijderen van de keelamandelen bij kinderen heet 'amandelknippen'. Hierbij worden de keelamandelen met een speciaal instrument in één beweging als het ware losgewoeld van de onderlaag. Bij volwassenen (en kinderen ouder dan tien jaar) worden de amandelen meestal verwijderd door ze stapsgewijs los te maken, ook wel pellen genoemd. Dit laatste gebeurt omdat de keelamandelen bij ouderen veel vaster zitten aan de onderliggende weefsellaag. De ingreep vindt gewoonlijk plaats onder narcose, hierbij merkt u niets van de ingreep.

Mogelijke complicaties

Bij iedere operatie, ook het verwijderen van amandelen, is er sprake van enig risico. In dit geval is het voornaamste risico nabloeding. Bij een nabloeding ontstaat een bloeding onder het stolsel. Het is vaak voldoende om onder plaatselijke verdoving het niet goed afsluitende stolsel te verwijderen zodat een nieuw en beter stolsel ontstaat. Een enkele keer is het nodig om de nabloeding onder narcose te behandelen.

Een normale bloedstolling na de operatie is van groot belang, daarom mag u voorafgaand aan deze ingreep geen bloedverdunnend middel gebruiken. Deze middelen zorgen er voor dat het bloed minder goed of in het geheel niet stolt. Het gaat hierbij met name om pijnstillers die acetylsalicylzuur bevatten (Aspirine, Acetosal, Ascal, et cetera). Wanneer u wordt begeleid door de trombosedienst en dus antistollingsmiddelen gebruikt, moet u dit absoluut melden aan de behandelend Keel-, Neus- en Oorarts. Ook moet u het

melden als er in uw familie aangeboren bloedstollingstoornissen voorkomen. De kans op een nabloeding is de eerste twaalf uur na de ingreep het grootst en is bij volwassenen groter dan bij kinderen. Daarom blijven volwassenen meestal de dag na de ingreep nog in het ziekenhuis.

Op de afdeling

Op de afgesproken dag en tijd wordt u bij Adrz verwacht, waar u zich aanmeldt in de hal via de centrale aanmeldzuil (Vlissingen) of bij de receptie (Goes). Volgens de afspraak die met u gemaakt is bij de pre-operatieve screening (POS) bent u nuchter of u heeft een licht ontbijt gebruikt. Op de afdeling heeft een verpleegkundige een gesprek met u en geeft u informatie over de opname. Uw bloeddruk en uw hartslag worden opgemeten. Voor de operatie krijgt u een operatiehemd en sokken aan. Uw onderbroek mag u aanhouden. Verder moeten alle niet-lichaamseigen zaken (zoals sieraden, make-up, bril, lenzen, piercings, kunstgebit, gehoorapparaat) worden verwijderd.

Nuchter

Als u nuchter moet zijn betekent dit:

- dat u niets mag eten na 0.00 uur op de avond voorafgaand aan de operatie
- dat u tot 6.00 uur 's morgens alleen water mag drinken.
- dat u na 6.00 uur 's morgens ook niets meer mag drinken

Belangrijk: als u zich niet houdt aan bovenstaande voorschriften, loopt u het risico dat de operatie niet doorgaat. Bij niet nuchter zijn bestaat er namelijk gevaar van verslikken tijdens de narcose.

Na de operatie wordt u wakker in de uitslaapkamer, u heeft dan een infuus in uw arm, waar we vocht en eventueel medicijnen door kunnen geven. Dit infuus mag worden afgekoppeld zodra het goed met u gaat. De pijn kan uitstralen naar de oren.

Als u terug bent op de afdeling is het belangrijk om te proberen goed te drinken. Dat drinken is belangrijk omdat de zwelling in uw keel daardoor vermindert, u minder kans heeft op een nabloeding en het pijnstillend werkt. Vaak is ijswater of siroop het prettigst.

Melkproducten worden even afgeraden in verband met slijmvorming. Koolzuurhoudende dranken worden vaak als prikkelend ervaren. In principe mag u vrij snel eten, al voelen zachte voedingsmiddelen in het begin het minst vervelend aan. Meestal komt er na de operatie wat vers bloed uit de keel. Ook kan donker bloed worden gebraakt; dit is oud bloed dat tijdens de operatie in de maag terecht is gekomen. Het is aan te raden om bloed dat u proeft zoveel mogelijk uit te spugen, omdat u, als u het doorslikt, daar misselijk van kunt worden.

U krijgt regelmatig pijnstillers zo nodig zogenaamde 'coldpacks'. Natuurlijk mag u hier ook om vragen. De volgende dag is uw keelpijn over het algemeen al een stuk minder, al zal uw keel nog wel een aantal dagen gevoelig blijven. In principe kunt u na het ontbijt naar huis.

Weer thuis

De pijn kan meestal goed worden bestreden met paracetamol, dus het is handig om te zorgen dat u dat in huis heeft. Op de plaats waar de amandelen zaten vormt zich een grijswitte korst, die meestal na zeven tot acht dagen loslaat en spontaan verdwijnt. De lucht die u uitademt kan hierdoor wat weeïg ruiken. Bovendien kunt u een wat metaalachtige smaak in uw mond hebben. Ook dit verschijnsel verdwijnt vanzelf. De eerste keer dat u na de operatie ontlasting heeft, kan deze zwart verkleurd zijn, dat komt doordat er oud bloed bij zit, dit kan geen kwaad.

In principe herstelt u na ruim een week en kunt u uw werkzaamheden hervatten. Na vier tot zes weken vindt de laatste controle plaats bij de KNO-arts. Deze afspraak krijgt u mee bij ontslag uit het ziekenhuis.

Pijnstilling

1000 mg paracetamol (2 tabletten van 500 mg) + 400 mg ibuprofen. In te nemen 4 x daags, om:

- 8:00 uur
- 12:00 uur
- 18:00 uur
- 22:00 uur

Tot slot

Hoewel deze informatie met de grootst mogelijke zorg is samengesteld, kan het voorkomen dat de informatie niet volledig is. Heeft u na het lezen van de informatie of na de ingreep nog vragen, dan kunt u tijdens kantoortijden contact opnemen met de polikliniek KNO via de receptie van het ziekenhuis (088 125 00 00). Ook in het geval van spoed belt u met de receptie van het ziekenhuis.